

A sepia-toned portrait of Titus Brandsma, a man with short, dark hair, wearing round glasses and a dark clerical collar. He is resting his chin on his right hand, looking thoughtfully towards the camera.

Titus Brandsma gedenkdag 27 juli 2023 & Pelgrimsnetwerk en refugio's in Fryslân

Het land van Heilige Titus en Bonifatius

Bolsward en Dokkum zijn twee betekenisvolle plaatsen in het Friese landschap. De havenstad Dokkum ontstond na de moord op missionaris Bonifatius in 754 n. Christus door de Friezen. Oegeklooster bij Bolsward is de geboorteplaats van de twintigste eeuwse pater-Karmeliet Titus Brandsma die op 15 mei 2022 door paus Franciscus heilig is verklaard. Titus stierf in het Duitse concentratiekamp Dachau tijdens de Tweede Wereldoorlog wegens opkomen voor waarheid en persvrijheid.

Hij zette zich ook in voor herleving van Bonifatiusbedevaarten naar Dokkum (1926) en was daar inspirator van de Bonifatiuskapel en Processiepark met kunstzinnige kruiswegstaties. Na de missie van Bonifatius verrezen tientallen middeleeuwse kloosters in de Friese landen. Hun ontginningswerk in kleigebieden, zand- en veengronden legde de basis voor het Friese cultuurlandschap. Afwisselend en natuurrijk, van de wadden tot en met de Friese Wouden.

Pelgrimsnetwerk en refugio's

Het pelgrimsnetwerk van **Jabikspaad**, **Odulphuspad**, **Bonifatius Kloosterpad** en **Klooster Claercamp** ontsluit alle Friese cultuurlandschap buiten de Elfsteden. Wandelaars en fietsers vinden sobere overnachting onderweg in oude middeleeuwse kerken als 'refugio' voor de pelgrim: eenvoudige sobere slaappleatsen met toilet en stromend water tegen een low-budget prijs. Elke route kent een routegids met wegwijzer en achtergrondverhalen, in druk en digitaal (zie: www.santiagoaanhewad.nl). Bekijk op Youtube de filmimpressie '**Santiago aan het Wad. Pelgrimeren in Fryslân**' van cineast Anton Stoelwinder ([youtube/santiagoaanhewad](https://youtube.com/santiagoaanhewad))

Trekken in het spoor van Titus

Voor de nieuwe heilige verbonden met Fryslân is de fietsroute ***'In het spoor van Titus'*** ontwikkeld tussen Bolsward, Leeuwarden, Dokkum en Schiermonnikoog. Wandelaars kunnen het Klooster Claercamppad volgen dat ook Bolsward en Dokkum verbindt.

Op vier plaatsen aan de route wordt de herinnering aan H. Titus en zijn werk levend gehouden:

>> **Bolsward:** Tentoonstelling in **Museum De Tiid** (www.detiid.nl), familiearchief Brandsma in **Archief & R.K. Documentatiecentrum R.K. Fryslân** (www.archiefrkfriesland.nl), een gedachtenisraam in de **R.K. Franciscusbasiliek**.

>> **Leeuwarden:** Het **Titus Brandsma Huis** bij de Bonifatiuskerk. Stads klooster en overnachtingsplaats **Jabixhus** (www.jabixhus.nl).

>> **Dokkum:** **De Bonifatiuskapel** en historische bron, Processiepark met kruisweg van Titus en Jac. Maris en een eigentijds heiligenbeeld van Titus (www.bonifatiuskapel.nl)

>> **Schiermonnikoog:** Leerhuis Mystiek van **Karmelgroep Ad Montem** (deelname op afspraak, contact: www.admontem.nl)

Meer route informatie: www.santiagoaanhethwad.nl. Voor refugio's: www.aldfrysketsjerken.nl/slapen in Friese kerken

Titus Brandsma gedenkdag 27 juli 2023

Programma in Dokkum - Bonifatiuskapel en Processiepark
Adres: Bonifatiuspark, Bronlaan 12, 9101 VS Dokkum

- 10.00 Welkom Bonifatiuskapel en Processiepark: pelgrimsplek voor twee heiligen
- 10.10 Muziek Chris Fictoor, zanger/pianist/componist. Solo uit oratorium Last Words (première voorjaar 2024) over Titus Brandsma en ds. Dietrich Bonhoeffer.
- 10.30 Boekpresentatie 'Reis naar de stilte'. Beschouwing over de laatste brieven van H. Titus Brandsma, geschreven in Duitse gevangenschap tijdens WO II. Door Leo Fijen, KRO/NCRV Tv-presentator en directeur uitgeverij Adveniat
- 11.00 Muziek Friestalige liederen van Gerrit Breteler (1954 - mei 2023): 'Foar alles is in ûre' en: 'As it Jo wil is'. Gezongen door zoon Hylke Breteler, begeleid door piano
- 11.20 Kruiswegloop Audiotour: kruiswegstaties van Titus Brandsma en Jac. Maris. Met Fries- en Nederlandstalige meditaties
- 12.00 Lunch Gelegenheid voor soep en broodjes. Kosten: €6 Euro. Opgave vooraf vereist (uiterlijk 24 juli a.s.). Contact: info@bonifatiuskapel.nl

Het boek '*Reis naar de stilte. De laatste brieven van H. Titus Brandsma*' (met beschouwingen van prof. Inigo Bocken, hoogleraar Mystieke Theologie) is verschenen bij Adveniat en voor het eerst verkrijgbaar bij de presentatie op de Titus Gedenkdag 2023.

Titus Brandsma gedenkdag 27 juli 2023

Programma Bolsward – Museum De Tiid
Adres: Jongemastraat 2 8701 JD Bolsward

- 14.45 Inloop Auditorium Museum De Tiid (koffie & thee voor eigen rekening)
- 15:00 Lezing Voordracht: ds. Gerrit de Haan, 'Titus en een goede Duitser'. Vergelijking van Titus Brandsma en ds. Dietrich Bonhoeffer in hun verzet tijdens WO II. Muzikale omlijsting Tjitte Muizelaar
- 16:15 Museum Bezoek Museum De Tiid, Titus als sleutelfiguur uit Zuidwest Friese geschiedenis.

Avondprogramma Gedenkdag Titus Brandsma in Bolsward

Programma R.K. Franciscusbasiliek Bolsward
Adres: Grote Dijlaker 7, 8701 KV Bolsward

- 19:00 Viering Eucharistieviering in de R.K. Franciscusbasiliek. Hoofdcelebrant is de pauselijke nuntius in Nederland, Mgr. Dr. Paul Tschang In-Nam.
- 20:15 Koffie/Thee Koffie- en theemoment in de Maria van Sevenwoudenzaal, naast de basiliek
- 20:45 Zang 'Titus laat zich zingen' Basilica voordracht door musicus/componist/leken-Karmeliet Chris Fictoor. Over vier door Titus zelf geschreven liedteksten en twee over hem gemaakte gezangen.
- 21.45 Nazit Afsluiting en informele nazit

De Titus Brandsma Gedenkdag is een initiatief van Museum De Tiid (onderdeel van Cultuur Historisch Centrum De Tiid) in Bolsward en de Bonifatiuskapel in Dokkum in samenwerking met de Heilige Titus Brandsma parochie in Bolsward.